

Vandaag

Reportage

**Vuur volgens
oma's recept**

Interview

**Tandarts
bekent kleur**

Postzegels

**Waarde is
groter dan geld**

Column

De onbereikten

**KERK IN
ACTIE
GIRO 456**

Protestantse Kerk

Samen

Laten we
samen dromen
samen bidden
samen werken
samen bouwen
aan een wereld
van vrede en rechtvaardigheid
voor iedereen

Breng
alle handen samen
om de wereld te veranderen
alle handen samen
om het land te bebouwen
alle handen samen
om onkruid te wieden
alle handen samen
om onze vreugde te delen

Te strijden
te lachen en
te glimlachen
temidden van agressie
Vrolijk te zijn
te hopen
lief te hebben
zonder bang te zijn
dat is de genade van God

Kijk naar je handen
zie de aanraking en tederheid
Kijk naar je voeten
zie het pad en de richting
Kijk naar je hart
zie het vuur en de liefde
Dit is de wereld van God
en wij zullen Hem hier dienen

Tekst uit Guatamala (auteur onbekend)
Foto: Monument 'Hands across a divided Derry'
in Londonderry (Noord-Ierland).

Colofon

VANDAAR, 2E JAARGANG, 2008, NO. 2

Vandaar biedt informatie aan gevers over het werk van Kerk in Actie en ICCO en legt verantwoording af over de besteding van de gelden voor projecten. Het magazine verschijnt 4 x per jaar, in maart, juni, september en december en wordt gratis toegezonden aan hen die het werk van Kerk in Actie financieel ondersteunen.

UITGEVERS

Vandaar is een uitgave van Kerk in Actie, dat namens de Protestantse Kerk in Nederland het missionaire en werelddiaconale werk uitvoert, in samenwerking met ICCO, de interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking.

REDACTIE

Barbara Bosma, Patrick Dobbelaar, Henk van IJken, Hanan Nhass, Corinth van Schaik (hoofd/eindredactie)

REDACTIEADRES

Postbus 456, 3500 AL Utrecht
E-mail: c.van.schaik@kerkinactie.nl

OPMAAK EN DRUK

Roto Smeets Grafiservices, Utrecht

ADMINISTRATIEADRES

Adreswijzigingen kunt u doorgeven aan: Donateursadministratie Kerk in Actie, Postbus 456, 3500 AL Utrecht of e-mail adressen@kerkinactie.nl

ISSN 0167-2363

Foto omslag: In Zuid-Afrika zijn bijna 700.000 huishoudens niet aangesloten op het elektriciteitsnet. Om te koken en om zich te verwarmen, stoken ze hun oven op steenkool. De traditionele oven veroorzaakt echter veel rook, en dat is slecht voor mens en milieu. De organisatie NOVA biedt - met succes! - een zuiniger en milieuvriendelijk alternatief aan: de Basa Magogo. Meer hierover leest u op de volgende pagina's.

6

Bid en werk Lucy Engjadim begon met bijna niets 'behalve vertrouwen op God' een opvang voor gemarginaliseerde vrouwen. Nu leidt zij in Noord-Oost India vijf centra waar vrouwen begeleid worden naar een menswaardig bestaan.

Inhoud

10

Interview Marcos Rochinski is leider van de Braziliaanse boerenbond Fetraf, een partnerorganisatie van ICCO en Kerk in Actie. Henk Gilhuis interviewde hem bij een bezoek aan Nederland. 'President Lula heeft gezegd dat de overheidssteun voor de kleinschalige boeren te danken is aan de strijdbaarheid van de boerenbeweging.'

14

Afscheidscadeau Bij zijn afscheid als tandarts bekende Robert Hol kleur, en vroeg om een gift voor Kinderen in de Knel. 'Mij is een goed leven gegeven...'

Rubrieken

Binnenkant	2
Interview	9
Mensenrechten	12
Berichten/Column	13
Fondsenwerving	14
Standplaats	15

Vurig verlangen

Rook inademen is niet gezond. We weten het allemaal. Maar wat als je geen keuze hebt? In Zuid-Afrika geldt dat voor bijna 700.000 huishoudens. Om te koken en om zich warm te houden, gebruiken ze steenkool. Slecht voor gezondheid én milieu. Attie van Niekerk, directeur van de Zuid-Afrikaanse organisatie NOVA introduceerde een nieuwe verbrandingstechniek. Over hoe Basa Magogo heel Zuid-Afrika verovert.

Thembi Hgwenya is heel tevreden over Basa Magogo: "Ik ben blij dat ik steenkool kan besparen."

Waar licht brandt, is leven. In Zuid-Afrika is dat niet anders dan bij ons. Alleen hebben zo'n 700.000 mensen daar geen elektriciteit. Dat betekent dat ze zelf een vuurtje moeten maken. Daar gebruiken ze meestal eenvoudige, al dan niet zelf gemaakte ovens voor. Die stoken ze met steenkool. Bij de verbranding van steenkool komen echter tweehonderd chemische stoffen vrij, die vernietigend zijn voor de gezondheid. Ze veroorzaken bijvoorbeeld ademhalingsproblemen, huidaandoeningen en hoofdpijn. Mede daardoor kunnen armen gemiddeld 67 dagen per jaar niet werken. En niet werken betekent in Zuid-Afrika geen inkomen.

Geen inkomen. Je kunt je bijna niet voorstellen dat Thembi Hgwenya (47), moeder van vier kinderen, nog door kan gaan. Haar man, de kostwinner van het gezin, overleed vorig jaar. De burens helpen een handje. Sinds 2001 gebruikt ze de nieuwe verbrandingstechniek Basa Magogo. Ze is vooral te spreken over de besparing van brandstof: „Ik ben blij dat ik kool kan besparen“, zegt ze.

De rook is niet alleen slecht voor gezondheid én portemonnee, ook het milieu heeft eronder de te lijden. De nieuwe verbrandingstechniek die NOVA introduceerde, reduceert de hoeveelheid rook per huishouden met negentig procent. Dat draagt onmiskenbaar bij aan vermindering van luchtverontreiniging in (omgeving van) de woongebieden.

Zien is geloven

Vrij vertaald betekent Basa Magogo: 'vuur maken volgens oma's recept'. Dat komt erop neer dat je het vuur van onderaf aansteekt. Deze methode verovert de arme streken van Zuid-Afrika in rap tempo. Vorig jaar stapten 24.000 arme huishoudens over op de Basa Magogo. Niet in de laatste plaats omdat NOVA er serieus werk van maakt. In de townships (arme buitenwijken) nabij de stad Pretoria deelt NOVA folders uit waarin staat hoe je smokeless fire (rookloos vuur) kunt maken. De folder is meteen ook een uitnodiging om een demonstratie bij te wonen. Tenslotte: zien is geloven. Gemiddeld komen tachtig mensen af op zo'n demonstratie waar ze zuiniger leren koken en stoken. NOVA-directeur Attie van Niekerk is tevreden met het succes:

"We hebben tot nog toe 100.000 mensen gewonnen voor de Basa Magogo-techniek. Maar zo'n vijftien procent haakt af, omdat het vuur maken mislukt of omdat ze niet gemotiveerd zijn", licht van Niekerk toe.

Littekens

Attie van Niekerk, de bedenker van de Basa Magogo, is een bevlogen man. Hij werkte als missionaris, net als zijn voorvaders, maar ontdekte dat hij meer een diaken is. "Ik zie voor mezelf als taak weggelegd de kwaliteit van leven te verbeteren", zegt hij over zijn missie. De sociale tegenstellingen in zijn land zijn enorm. De littekens van de apartheid zijn in de townships - zijn werkveld - nog duidelijk zichtbaar. "De apartheid is er nog steeds, maar dan in de vorm van hoge muren (als omheining van de villa's) en de armoede in de townships." Met de opbrengsten van de bespaarde CO₂-uitstoot, de zogenoemde emissierechten, hoopt hij zijn volgende project te kunnen beginnen: energiezuinige huisjes.

Hanan Nhass is bedrijfsjournaliste bij ICCO.

Attie van Niekerk, drijvende kracht achter NOVA en Basa Magogo

Rechts wordt gestookt volgens de brandtechniek Basa Magogo, links niet. Het verschil in rookontwikkeling is duidelijk.

WAT IS ER ZO SPECIAAL AAN NOVA?

Het NOVA Institute is een van de leidende organisaties in het Functional Household Programme (programma voor functioneel huishouden). Dat is onderdeel van de theologische faculteit van de Universiteit van Pretoria. In dialoog hebben de mensen hun voornaamste problemen binnen het huishouden benoemd. Eén van de belangrijkste was de geweldige rookontwikkeling bij het koken op traditionele oventjes. Vooral vrouwen en kinderen hebben daardoor last van luchtweginfecties en longaan- doeningen.

Samen met de lokale bevolking heeft NOVA een oplossing gezocht (én gevonden) voor dit probleem: Basa Magogo. NOVA kreeg er zelfs een prijs voor van de Zuid-Afrikaanse overheid. Op steeds meer plaatsen wordt Basa Magogo geïntroduceerd. Een belangrijk aspect van de aanpak van NOVA is dat de CO₂-reductie officieel is vastgesteld en geverifieerd door KPMG. Hierbij zijn CO₂-rechten beschikbaar gekomen voor de verkoop. FairClimate, het klimaatprogramma van ICCO, heeft in juni 2007 24.000 ton credits gekocht van NOVA.

Informatie: www.fairclimate.nl

'Waar uw schat is, zal ook uw hart zijn'

Lucy Engjadim, directrice van Priscilla Centre in Noordoost-India is betrokken bij de opvang van vrouwen die verstoten zijn, besmet met hiv-aids, of in de prostitutie belanden.

Zij vindt het een taak voor de kerken zelf om zich verantwoordelijk te voelen voor deze gemarginaliseerde vrouwen en hen te helpen een menswaardig bestaan te bevorderen.

Noordoost-India is een boeiend, maar op sommige plaatsen ook moeilijk toegankelijk gebied. Oorspronkelijke volken leven er nog volgens oude tradities en gewoonten.

Het verhaal is bijna ongelooflijk: Lucy Engjadim werd op een dag plots gegrepen door het besef dat God haar riep om in de afgelegen gebieden in Noordoost-India iets te gaan doen voor vrouwen in moeilijke omstandigheden. Begonnen met bijna niets, "behalve vertrouwen op God", aldus Lucy, groeide het project uit tot een succesvolle onderneming.

Geroepen

"Ik zag arme mensen om mij heen die maar amper het hoofd boven water konden houden. Vooral vrouwen leden onder de zware last om met veel moeite de eindjes aan elkaar te knopen. Ik vroeg mij af wat de kerk zou kunnen betekenen voor deze gemarginaliseerden", aldus Lucy over de periode nadat ze net in Guwahati was aangekomen, de plaats in Noordoost-India waar haar man als Baptistenpredikant was gaan werken. "Maar", vervolgt Lucy, "hoe zou ik iets kunnen beginnen, zonder opleiding en mogelijkheden? De problemen van deze vrouwen waren mij vele malen te groot. In mij hoorde ik wel Gods stem die mij zei iets te gaan doen, maar ik volstond met Hem te beloven dat ik vurig zou bidden om verbetering van hun lot."

Lucy Engjadim begon Priscilla Centrum met 'niets, behalve vertrouwen op God.'

Omslag

"Echt vrede had ik daar echter niet mee", gaat Lucy verder. "De omkeer kwam ook 'niet bij toeval', maar toen ik gevraagd werd als afgevaardigde van ons gebied deel te nemen aan de Wereld Microkrediet Conferentie in Washington. Daar ontdekte ik hoe organisaties vanuit de hele wereld ervaren hadden dat met visie en betrokkenheid wonderen tot stand gebracht worden, al begin je met niets."

Lucy raakte ervan overtuigd dat God haar riep om dit werk te gaan doen. "Eigenlijk was ik ongehoorzaam geweest aan God, net als Jona", vertelt zij lachend en ze vervolgt: "Ik besloot mijn verzet te staken en te vertrouwen op wat ook in de bijbel staat in Lucas 12: 'Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn' en ons gevraagd wordt in geen ding bezorgd te zijn."

Priscilla Centrum

Vervolgens ging ze aan de slag. Met behulp van een plaatselijke kerk die gratis een onderkomen beschikbaar stelde, kon het Priscilla Centrum gestart worden. De naam ontleende Lucy aan een van de vrouwen uit de bijbel die de apostel Paulus vergezelde op zijn reis naar Efeze en daar achterbleef om jonge christenen op te leiden om de boodschap van het evangelie te verkondigen. Lucy: "In het verlengde daarvan beoogt het Priscilla Centrum ook vrouwen op te leiden. Zij krijgen niet alleen een vaktraining, maar worden tevens begeleid naar een menswaardig bestaan, met zelfrespect en mogelijkheden om in eigen onderhoud te kunnen voorzien", zo verwoordt Lucy de visie van het project. Om er aan toe te voegen: "We begonnen dus met bijna niets: tien vrouwen die zich aangemeld hadden, vijf naaimachines en slechts één staf lid in mijn persoon, die niet veel meer bezat dan vertrouwen op God."

In het Priscilla Centrum krijgen gemarginaliseerde vrouwen niet alleen een vaktraining, zij worden ook begeleid naar een meer menswaardig bestaan.

Stroomversnelling

Na een jaar rondten de eerste vrouwen hun opleiding af. Zij waren toen al in staat van hun gespaarde geld een machine te kopen en zelf producten te vervaardigen. "Maar", aldus Lucy, "die werden vooral gebruikt voor eigen huishoudelijk gebruik en dat levert onvoldoende inkomsten op. Zakenlieden kwamen niet uit zichzelf naar de afgelegen dorpen om bij deze gezinnen

producten te kopen. We moesten dus op zoek naar een markt om de producten kwijt te raken. Met financiële ondersteuning richtten we toen in het centrum een productieafdeling op. We kochten materialen waar de vrouwen gebruiksartikelen van maakten, die we dan weer verkochten aan vrienden en verwante organisaties als geschenk of souvenir. En het is ongelooflijk, maar na een jaar draaiden we al met winst!"

lokale overheden en ook kerken zich onvoldoende geroepen iets aan de situatie te verbeteren.

Door deze houding zijn we voor ons project aangewezen op de hulp van buitenlandse organisaties. Ons werk groeit en werpt vruchten af. Maar het is mijn stellige overtuiging dat de plaatselijke overheid en de kerk zèlf verantwoordelijkheid moeten gaan dragen voor dit werk, er wezenlijk bij betrokken moeten raken. Ook financieel."

"Want", zo besluit Lucy: "waar uw schat is zal ook uw hart zijn, en door toewijding aan Gods medemens, ontvang je de zegen. En die wil je toch niet verspelen?"

Corinth van Schaik is projectmedewerker Communicatie Kerk in Actie.

Kerk in Actie steunt het werk van Priscilla Centrum met €10.000.=

EEN VROUW VERTELT...

Dankzij de opvang door het Priscilla Centrum is mijn leven veranderd, zowel fysiek, mentaal alsook financieel. Dankzij mijn inkomen kan ik schoolgeld voor de kinderen betalen en een beetje sparen. Mijn grote droom is om voor mijzelf te beginnen met een naaiatelier.

Verantwoordelijkheid

Inmiddels omvat het project vijf centra waar vrouwen opgevangen worden, soms met kinderen als zij door hun man verstoeten zijn. "Seksueel misbruik, hiv en aids, prostitutie, zijn de voornaamste oorzaken dat vrouwen in de marge van de samenleving belanden.

Ik vond het schokkend te ontdekken dat deze vrouwen slachtoffer zijn van een ontworpen samenleving, waarin ook etnische conflicten een rol spelen. Daardoor voelen

Together: jongerenprogramma met wereldvisie

Een periode vrijwilligerswerk doen in een andere cultuur? Een groepsreis om de mensen achter de projecten van ICCO en Kerk in Actie echt te ontmoeten? Of als professional aan de slag om een partnerorganisatie in het Zuiden te ondersteunen? Het kan allemaal met Together, het internationale jongerenprogramma van ICCO en Kerk in Actie!

'In den beginne' hadden ICCO, Kerk in Actie en het Jeugdwerk van de Protestantse Kerk in Nederland elk een eigen internationaal uitwisselingsprogramma. Die hadden ook allemaal een eigen naam, zoals Durf over je Grens, Factor 10, Diaconaal Jaar en Young Professional. Sinds 2006 zijn ze ondergebracht in één gezamenlijk programma.

Door deze bundeling van krachten ontstond de mogelijkheid om jongeren in de leeftijd van 16 - 32 jaar uiteenlopende programma's aan te bieden. Programma's die te maken hebben met thema's als inzet voor de ander, betrokkenheid op ontwikkelingssamenwerking en verbinding met de internationale oecumene. Dit jongerenprogramma heet sinds eind vorig jaar: Together.

Samen met jongeren werkt Together aan het dichterbij brengen van een rechtvaardige wereld zonder armoede. Daarvoor biedt de organisatie vier programma's aan:

Together as a volunteer

> wereldvrijwilliger

Jongeren van 17 - 27 jaar zijn voor een periode van een half jaar tot een jaar als vrijwilliger actief bij projecten in Nederland, Europese landen en verschillende landen in Azië, Latijns-Amerika en Afrika.

Together as a group

> wereldgroep

Jongeren van 16 - 26 jaar gaan in groepsverband naar projecten van ICCO en Kerk in Actie, waar zij kennismaken en contacten opbouwen met mensen uit andere culturen en andere landen.

Together as a professional

> wereldbaan

Jongeren van 20 - 32 jaar werken als starter of als junior deskundige bij een van de partnerorganisaties van ICCO en Kerk in Actie. Daarbij ondersteunen zij de opbouw en ontwikkeling van lokale projecten.

Together Together

> wereldse projecten

Together werkt samen met organisaties om jongeren een ander beeld op de wereld te geven en ze te betrekken bij mensen en projecten ver weg en dichtbij. De samenwerking met JOP (Jeugdorganisatie Protestantse Kerk) en Edukans zijn hier voorbeelden van.

Training en voorbereiding

Bij deelname aan een van deze programma's volgen jongeren een vormings- en trainingsprogramma, waarin vier levensdimensies centraal staan:

- oriëntatie op jezelf;
- oriëntatie op de ander;
- oriëntatie op spiritualiteit en geloven;
- oriëntatie op de maatschappij.

Het trainingsprogramma is erop gericht deelnemers goed voor te bereiden op hun reis. Het dient er echter ook toe om jongeren een visie en achtergrond mee te geven die verder gaat dan alleen de ervaring van het programma. Together werkt samen met jongeren aan een beweging waarin duurzame betrokkenheid op ontwikkelingsamenwerking en de inzet voor een rechtvaardige wereld centraal staan. Dat is een proces van lange adem, waarvoor inzet van mensen, organisaties en projecten in Nederland en wereldwijd noodzakelijk is.

Ervaringen met het programma

Per jaar zijn tussen de 100 en 150 jongeren betrokken bij de activiteiten van Together.

Joanne de Ruiter ging met Together in 2007 naar Ghana. Haar ervaringen legde zij vast in schilderijen. Joanne bij dit werk: "De Ghanese vrouw is erg sterk. Ondanks slecht toekomstperspectief en vaak barre omstandigheden blijft zij zingen, dansen en lachen. Zij staat met beide benen op de grond."

Uit alle ervaringen blijkt dat de betrokkenheid van de meeste deelnemers van langere duur is. Jongeren zetten zich bijvoorbeeld in voor projecten van ICCO en Kerk in Actie, informeren en trainen nieuwe deelnemers. Vanuit deze ervaring ontwikkelen zij een ander beeld van zichzelf en de wereld om hen heen. Dit betekent dat Together ook daadwerkelijk jongeren en plaatselijke groepen ondersteunt die zich voor een rechtvaardige wereld willen blijven inzetten. Ben je eenmaal geraakt door wat er gebeurt met mensen wereldwijd, dan voelt het als vanzelfsprekend om je daarmee te verbinden en iets voor die mensen te betekenen.

Hanneke van den Biggelaar is projectleider jongerenwerk bij Together.

Meer weten over Together?
Surf naar: www.together.nl

Meer lezen over ervaringen van deelnemers van Together? Surf naar: www.together.nl > weblogs

Geen internet? Vraag dan de folder aan bij: Together, Postbus 8190, 3503 RD Utrecht of bel naar (030) 880 15 14.

'Het levert meer op dan alleen geld'

Achter de schermen van de postzegelinzameling

Al sinds mensenheugenis sparen mensen postzegels 'voor de zending'. In bijna alle kerken staat wel een doos met gleuf waar kerkgangers postzegels en ansichtkaarten in kwijt kunnen. Dat levert jaarlijks heel wat op. Hoe gaat dat eigenlijk in zijn werk? Een gesprek met Luuk ten Wolde (69) uit Hattem over de wereld achter de inzameldozen.

De coördinator van de postzegelinzameling, Luuk ten Wolde, in zijn 'walhalla'.

Ten Wolde is de landelijke coördinator van de postzegelinzameling voor Kerk in Actie en de Gereformeerde Zendingsbond (GZB). "Alleen voor de postzegels, want de ansichtkaarten is een totaal andere wereld", aldus Ten Wolde. Aan de keukentafel vertelt hij enthousiast over de route die de zegels gaan. Ten Wolde is postzegelman in hart en nieren. Op zijn tiende startte hij een verzameling en hij is sindsdien nooit meer met zijn hobby gestopt. Een specialist dus, die vijf jaar geleden de landelijke coördinatie op zich nam.

Tien vuilniszakken per week

Op mijn vraag hoe dat nu werkt, die inzameling en verkoop, komt er een schema op tafel. Daarin heeft Ten Wolde de route precies voor me uitgetekend. "Kijk, naast particulieren zamelen ook verenigingen en bedrijven postzegels in. Al die zegels komen via de kerken op het landelijk dienstencentrum in Utrecht en bij de GZB. Daarna komt alles ongesorteerd bij mij, zo'n honderd kilo per week. Dat zijn tien vuilniszakken vol. Na een eerste grove selectie gaat een deel van de zegels - de mindere kwaliteit - rechtstreeks naar de internationale groothandel en naar verzamelaars. De betere zegels

breng ik naar zo'n zestig sorteerdere. Zij zoeken uit op soort, weken de zegels af en bundelen ze. Dan komt alles weer bij mij terug. Daarna worden de zegels verkocht aan verenigingen, handelaren en beurshouders en geveild op nationale en internationale veilingen. Ja, er zijn in totaal heel wat mensen bij betrokken."

Netwerken

We gaan naar buiten. Achter het huis, in het schuurtje, demonstreert Ten Wolde hoe hij de eerste grove selectie doet. Hij steekt een paar keer zijn hand in de vuilniszak en kijkt wat er boven komt. "Ik zie onmiddellijk wat erin zit. Zijn het gewoon standaardzegels, de koninginnetjes of cijfers, of zitten er interessante zegels bij?" Om de hele logistiek van de postzegels rond te krijgen rijdt Ten Wolde zo'n tienduizend kilometer per jaar.

"Er zijn sorteerdere door het hele land. Deze mensen hebben eigen netwerken. Ik breng bijvoorbeeld ergens honderd kilo naar toe. Die persoon verspreidt de zegels weer in zijn eigen netwerk van kennissen en familieleden: vijf kilo naar die, tien kilo naar die. Deze sorteerdere zijn meestal zelf verzamelaar. Ja, je moet wel verstand van postze-

gels hebben om dit goed te kunnen doen. Verder moeten deze mensen betrouwbaar zijn, want het is natuurlijk verleidelijk om bijzondere zegels zelf te houden. Kerkelijk hoeven ze van mij niet te zijn, als ze maar wel respect hebben voor het doel."

Zinvol en sociaal

Onze gang eindigt in huis, boven in de 'postzegelkamer'. Ten Wolde lacht: "Dit is mijn walhalla. Hier heb ik de betere zegels." Om ons heen staan allerlei mogelijke dozen met titels als: 'Nederland klein', 'Engeland', 'Kerst', 'kinder', 'Rode Kruis' en 'zomer'. In totaal zo'n zestig soorten. "Hier zit ik heel wat uren", aldus Ten Wolde. "Het is rustgevend werk. Tegelijk is er altijd de spanning om wat te vinden. Dat is echt het leukste van postzegels, die opwinding. Je oog valt ergens op en je denkt: dat zou veel waard kunnen zijn. Het is mooi werk. Mijn gezondheid is niet zo best, maar ik doe het gewoon in mijn eigen tempo. Toch wel zo'n dertig uur per week. En met mij in totaal wel honderd mensen in den lande. Zij hebben er ook plezier aan. Het is zinvol én het is een sociale bezigheid. Ja, dit levert echt meer op dan alleen geld."

Bij het afscheid krijg ik een zakje postzegels mee voor mijn verzamelende dochter Eva. Ze zal er blij mee zijn!

Jeanet Aartsen is freelance journalist.

OPBRENGSTEN

Dat het zin heeft ook in uw kerk postzegels in te zamelen, blijkt wel uit de opbrengsten van de afgelopen jaren. In 2006 brachten ze - nadat ze door de handen waren gegaan van Luuk ten Wolde en de 'zinnen' - € 14.055 op! Voeg daarbij de opbrengsten van de kaarten (€ 17.482) en het totaal van de postzegel- en kaartenactie komt op: € 31.537!

Vorig jaar kwam de totale opbrengst zelfs op € 40.418! Het aandeel van de postzegels hierin was € 14.510. De hogere opbrengst ten opzichte van 2006 was toe te schrijven aan de sterk gestegen inkomsten uit de verkoop van de kaarten, die in 2007 maar liefst € 25.908 opbrachten.

En dat voor stukjes schijnbaar oud papier...

Wat kleine boeren als zij hebben bereikt, is mede te danken aan de strijd van boerenbonden als Fetraf.

Perspectief voor kleine Braziliaanse boer groeit

Om twee uur 's middags - bij zijn derde kop koffie - wrijft de Marcos Rochinski de slaap uit zijn ogen. Hij is vannacht van Rome naar Utrecht gereisd en heeft inmiddels vergaderd met ICCO en Kerk in Actie, Solidaridad en Agriterra. Zijn volgende afspraak staat al te wachten en vanavond reist hij weer verder. Desondanks maakt Marcos, vertegenwoordiger van de Braziliaanse boerenbond Fetraf, tijd vrij voor *Vandaar*. Want ICCO en Kerk in Actie, en daarmee hun gezamenlijke achterban, zijn belangrijke partners van Fetraf.

Kun je een schets geven van de Fetraf-leden?

"Onze vakbond bestaat uit boerengezinnen, met stukken land van nog geen halve tot maximaal vijftig hectare. Ze produceren samen ongeveer zeventig procent van het voedsel dat Brazilië consumeert: rijst, bonen, tarwe, melk, soja, vlees, et cetera. Onze leden hebben meestal één hoofdproduct, bijvoorbeeld melkvee, en telen daarnaast andere gewassen, zoals maïs. Gemiddeld legt een boerengezin zich toe op vier gewassen of producten. Fetraf vertegenwoordigt de belangen van de gezinslandbouw en oefent druk uit op de Braziliaanse overheid om deze groep met goed beleid vooruit te helpen."

Kun je een voorbeeld geven?

"Er is bijvoorbeeld een kredietprogramma van de overheid. Dat begon klein, maar is nu uitgegroeid tot een programma dat op grote schaal landbouwkredieten verstrekt aan onze leden."

Neemt het aantal kleine boeren daardoor toe?

"Nee, maar we hebben wel aanwijzingen dat de sterke leegloop van het platteland dankzij dit soort maatregelen enigszins stabiliseert. Dit toont aan dat goed beleid, zoals krediet en het geven van faciliteiten bij het op de markt brengen van de producten, een hoop uitmaakt. Hierdoor krijgen boeren perspectief, en kiezen velen ervoor om op

het platteland te blijven. Prijsgaranties voor bepaalde producten voorkomen bijvoorbeeld dat boeren van de ene dag op de andere failliet gaan en gedwongen worden hun land te verkopen. Grootschalig werkende boeren, die voor de export produceren, hebben andere afzetkanalen. De kleinschalige landbouw is echter sterker aangewezen op overheidssteun. Dat hoeven niet altijd directe subsidies te zijn. Het kan dan ook gaan om bijvoorbeeld goede wegen en prijsinformatie.

Wat we als boeren hebben bereikt, is te danken aan de strijd van boerenbonden zoals Fetraf. President Lula heeft eens gezegd dat de overheidssteun voor deze sector niet zozeer te danken is aan de welwillendheid van de overheid, maar aan de strijdbaarheid van de boerenbeweging. We doen ook concrete voorstellen voor oplossingen en participeren in de uitvoering van het beleid."

Kun je dat laatste uitleggen? Waarom doet de Braziliaanse overheid dat zelf niet?

"Veel beleid bestaat wel op papier, maar de overheid heeft onvoldoende capaciteit om het goed uit te voeren. In een gigantisch land als Brazilië kun je ook niet verwachten dat een overheid in het hele land uitvoering kan geven aan haar beleid. Daar heb je een

veel groter en fijnmaziger overheidsapparaat voor nodig. Organisaties als Fetraf spelen daarom een belangrijke rol bij de uitvoering van overheidsbeleid. Neem bijvoorbeeld het programma voor sociale woningbouw. Fetraf heeft een woningbouwcorporatie opgericht die met overheidsfinanciering vijftienduizend sociale woningen voor boeren heeft gebouwd. Als we dat aan de overheid hadden overgelaaten, zouden er hooguit enkele tientallen woningen zijn gerealiseerd."

Wat is het doel van je bezoek aan Nederland?

"We hebben verschillende partners in Nederland: ICCO en Kerk in Actie, Solidaridad, Agriterra. Zij steunen Fetraf bij de uitbreiding van onze organisatie. Internationale samenwerking is van groot belang voor onze onafhankelijkheid, om de overheid kritisch te volgen en het beleid bij te sturen. Er mogen dan wel kredietprogramma's zijn gestart, maar de meeste kleine boeren hebben nog geen toegang tot krediet, afzetkanalen of huisvesting, omdat ze geen eigendomspapieren van hun land bezitten. Sommigen werken al generaties op een stuk land, zonder die papieren, en lopen een groot risico dat hun land wordt ingelijfd door grootgrondbezitters."

Waarom regelt de overheid dat niet?

"Tja, Brazilië is weliswaar een democratie, maar zelfs een democratisch gekozen regering kan niet in één klap deze scheefgegroeide bezitsverhoudingen recht trekken. Landhervorming komt niet van de grond omdat de agro-industriële sector en de grootgrondbezitters nog steeds veel macht hebben."

Denk je dat er onder president Lula nog echt een landhervorming komt?

"Eerlijk gezegd, niet. Daarvoor wordt er gewoon te weinig land onteigend en verdeeld. Het is echter wel een verbetering dat de weinige boeren die wel land krijgen, daarnaast ook geholpen worden met voorzieningen als huisvesting en landbouwgereedschap, zodat ze een fatsoenlijk bestaan kunnen opbouwen."

Marcos Rochinski: "Zelfs een democratisch gekozen regering kan niet in één klap deze scheefgegroeide bezitsverhoudingen recht trekken."

Waarom wordt er dan te weinig grond onteigend?

"Dat zou nieuwe wetgeving vereisen die grenzen stelt aan de omvang van landerijen. Grootgrondbezitters vormen nog steeds een machtige groep in het congres. Een landgoed van vijftigduizend hectare of meer is niet uitzonderlijk. Volgens de wet is een landgoed met één rund per hectare 'productief' en kan het niet onteigend worden."

Ik zet nu de stap van Brazilië naar Nederland. Wat ons onder meer bindt, is dat Nederland de grootste importeur van soja uit Brazilië is. Wat is het belang daarvan voor de Fetraf-boeren?

"We mikken als kleinschalige boeren op toegang tot de Nederlandse markt. In vergelijking met de soja die grootschalig op plantages wordt geteeld, is onze soja kleinschalig verbouwd, wordt het milieu minder schade toegebracht, worden minder bestrijdingsmiddelen gebruikt en schept het zeven maal zoveel werkgelegenheid."

Dan zal die soja ook wel duurder zijn...

"Dat valt mee, want de arbeid is gezinsarbeid, en we gebruiken veel minder bestrijdingsmiddelen. We zitten te springen om een afzetkanaal om onze soja rechtstreeks te verkopen aan veevoederbedrijven in Nederland. Nu verkopen we bijna al onze soja aan de grote 'crushers' zoals Bunge en Cargill. De Nederlandse consument kan ons helpen door vlees en eieren te kopen van merken waarin duurzame soja voor diervoeder is gebruikt. De eerste producten zijn er al."

Duurzaam betekent vaak duurder, en de consument wil niet graag duurder uit zijn.

"Als we de duurzame handelsketens efficiënter en grootschaliger maken, vallen die prijsverschillen wel mee. De transportkosten voor een met soja volgeladen schip zijn even groot als die van een halfvol schip. We moeten dus de handel opschalen. In de aanloopfase zal er geld bij moeten, dat is duidelijk. Deze meerprijs kan door de bewustere consument opgebracht worden of door de overheid. Je kunt dat moeilijk afwentelen op de kleine boer, want dan teert hij in op zijn land en op de arbeid van zijn gezin."

Wat is je eerste indruk van Nederland?

"Ik sta er versteld van hoe zo'n klein land met zoveel mensen zo welvarend kan zijn. Brazilië is zóveel groter en toch is er armoede en zijn er zoveel landconflicten."

Henk Gilhuis is relatiebeheerder

Democratisering en vredesopbouw bij ICCO en Kerk in Actie.

BRAZILIË, NEDERLAND EN DE SOJA

Brazilië staat bekend om haar oerwouden, die bedreigd worden door sojaplantages en extensieve veehouderij. Momenteel breiden vooral suikerrietplantages voor de productie van bio-brandstof (ethanol) zich sterk uit. Soja en veeteelt verplaatsen zich in de richting van het Amazonegebied. Nederland is de grootste importeur van soja in Europa. Sojaschroot wordt gebruikt voor de productie van veevoer; sojaolie wordt onder ander toegepast in margarine. ICCO en Kerk in Actie maken deel uit van de Nederlandse Sojacoalitie. Deze coalitie bepleit bij de Nederlandse overheid en het bedrijfsleven concrete maatregelen om het gebruik van duurzame soja te bevorderen en die van niet-duurzame soja tegen te gaan. Duurzame soja is soja die kleinschalig geteeld wordt door boeren die naast de soja ook voedselgewassen produceren, met zorg voor mens en milieu.

Schrijfactie voor Chinese mensenrechtenactivist

De zomer staat voor de deur, net als de Olympische Spelen in China én de zomerschrijfactie. Dan ligt een schrijfactie voor een gevangene in China voor de hand. Dat is Hu Jia, iemand die zich ook heeft ingezet voor de rechten van aidspatiënten en hun families. ICCO en Kerk in Actie steunen veel projecten op het gebied van voorlichting over en preventie tegen hiv/aids. Ook hulp aan slachtoffers van aids staat in veel van door beide organisaties gesteunde projecten centraal.

Mensenrechtenactivist Hu Jia werd in april van dit jaar veroordeeld tot drieënehalf jaar cel vanwege aanstichting tot staatsondermijning. Hij vroeg op vreedzame wijze aandacht voor schendingen van mensenrechten in China. Zijn vrouw Zeng Jinyan staat sinds Hu's detentie met hun jonge baby onder huisarrest.

Ze heeft geen toestemming om het huis te verlaten en haar telefoon en internetverbinding zijn afgesloten. Hu Jia kwam sinds 2001 op voor de rechten van aidspatiënten en hun families in China. Om die reden werd hij eerder regelmatig lastiggevallen en geslagen door de politie. Na enkele jaren breidde Hu Jia zijn acties uit. Hij stelde steeds vaker mensenrechtenschendingen aan de kaak. Voor hij de gevangenis inging, stelde hij mensenrechtenschendingen door de politie van Beijing aan de kaak, waaronder de arrestatie van activisten zonder de noodzakelijke procedures.

Wat kunt u doen?

Stuur een beleefde brief of fax aan de Chinese autoriteiten. Een voorbeeldbrief en de adressen waarheen de brieven gestuurd kunnen worden, staan op de website van Kerk in Actie waarin u hen vraagt:

- om de onmiddellijke en onvoorwaarde-

lijke vrijlating van Hu Jia;

- om het strenge toezicht op en lastigvallen van zijn vrouw, Zeng Jinyan, te stoppen en toe te staan dat zij contact heeft met de buitenwereld, in overeenstemming met haar fundamentele recht op vrijheid van beweging, meningsuiting en vereniging.

Hiv/aids-projecten ICCO en Kerk in Actie

Zowel Kerk in Actie als ICCO ondersteunen steunen wereldwijd projecten op het gebied van bewustwording en bestrijding van hiv/aids. Een daarvan is de Assemblies of God Relief and Development Services (Agreds), het onafhankelijke ontwikkelingsbureau van de Assemblies of God in Ghana. Sinds 1991 coördineert dit bureau alle ontwikkelingsactiviteiten en noodhulp van de kerk. Omdat de kerk tamelijk traditioneel is en vooral gericht op evangelisatie, is het werk van Agreds niet altijd gemakkelijk. ICCO ondersteunde in het verleden een programma voor beroepsopleiding door meisjes. Sinds 1999 draagt ICCO bij aan het hiv/aids-programma van Agreds. Dit programma streeft ernaar kerkgemeenschappen en klinieken uit te rusten met kennis en

middelen voor bewustwording over hiv/aidspreventie. Daarnaast besteedt het aandacht aan opheffing van het stigma rond hiv/aids en aan de zorg voor de mensen die besmet zijn. Juist een kerk kan daarin een belangrijke rol spelen. De Assemblies of God pakt deze rol dan ook steeds meer op.

Voorbeden

U kunt Hun Jia, Zeng Jinyan en andere onder druk staande hiv/aids-voorlichters maar ook hiv/aids-slachtoffers in uw gebeden betrekken. Voorbeeld van een voorbede:

We bidden voor allen die voorlichting geven over hiv/aids. Help hen het stilzwijgen en wegstijgen te doorbreken door openheid en aandacht voor preventie. Geef echt medeleven en zorg voor mensen die door hun ziekte geïsoleerd raken. We denken ook aan vrouwen, meisjes en kinderen die vaak ongewild slachtoffer worden en daarna aan zichzelf worden overgelaten. Christus raakte zieken aan naar wie niemand omzag. Leer ons Hem na te volgen en hen de hand te reiken.

Geesje Werkman is projectmedewerker bij Kerk in Actie.

WILT U SCHRIJVEN?

Informatie over de zomerschrijfactie vindt u op: www.kerkinactie.nl/schrijfacties Daar staat, als Word-bestand, ook de brieftekst die u kunt downloaden. Hebt u geen internet? Neemt u dan contact op met de servicedesk van Kerk in Actie, Postbus 456, 3500 AL Utrecht of tel. (030) 880 14 56. Men stuurt u de brief dan graag toe.

Buitenlandse studenten ontvangen?

Een groep buitenlandse studenten bezoekt ook dit jaar weer de theologische faculteit van de Vrije Universiteit in Amsterdam in het kader van het project Breuken en Bruggen. Dit is een samenwerkingsproject van ICCO en Kerk in Actie en de Vrije Universiteit. De selectie bestaat uit dertien

studenten afkomstig uit Brazilië, Myanmar, Hongarije, India, Indonesië, Tanzania, Oekraïne, Zuid-Afrika, Rwanda en Ecuador. Drie maanden lang, van september tot en met november, zullen deze studenten onderzoek doen en zowel lessen als een excursieprogramma volgen.

Onderdeel van het programma is participatie in lokale kerken zoals preken of een bijdrage vanuit de eigen context. Voor zowel studenten als kerken is dit in voorgaande

jaren een hoogtepunt van het verblijf gebleven. Studenten kunnen ook een bijdrage leveren aan een gemeenteavond of een zwo-bijeenkomst. Hierbij wordt u van harte uitgenodigd een beroep te doen op deze studenten. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met prof. dr. J.H. de Wit, De Boelelaan 1105, 1081 HV, Amsterdam, (020) 598 66 19, e-mail: jh.de_wit@th.vu.nl.

Berichten

Reizen

Deze zomer gaan via Togetthere twaalf jongeren voor The Art of Life (De kunst van leven) naar Israël en Palestijnse gebieden. De afgelopen jaren bezochten vergelijkbare Togetthere Wereldgroepen reeds Bangladesh, Honduras en Ghana. De activiteiten in het verlengde van de Honduras-reis zijn nu beëindigd en hebben in totaal € 43.000 opgebracht. De inzamelingsacties van de Ghana-groep hebben al € 26.000 opgeleverd. Meer weten over Togetthere? Zie pagina 12 in deze *Vandaar*. Meer weten over deze reizen? Kijk op www.togetthere.nl

Kerk in Actie Express

Sinds kort geeft Kerk in Actie een gratis digitale nieuwsbrief uit voor donateurs en alle gemeenteleden die bijdragen aan haar werk. Deze nieuwsbrief, *Kerk in Actie Express*, verschijnt één keer per maand per e-mail met vijf á zes korte berichten. Wilt u *Kerk in Actie Express* ook ontvangen? Meld u dan aan via de website van Kerk in Actie: www.kerkinactie.nl/express. Als u de nieuwsbrief doorstuurt naar e-mailadressen van tien andere gemeenteleden om hen te laten kennismaken met *Kerk in Actie Express*, dan ontvangt u van Kerk in Actie een kleine attentie.

Fietsen voor Ghana

De zwo-commissie Winterswijk verzorgt van 29 juli tot en met 1 augustus de jaarlijkse fietsvierdaagse. Ook deze (30ste!) keer voeren de routes door het schitterende natuurlandschap rond Winterswijk en door de Oost-Achterhoek. Als vanouds is de opbrengst bestemd voor de basisgezondheidszorg in Ghana, waarbij onder meer partners van Kerk in Actie worden gesteund. Vorig jaar kon zo € 8000 worden overgemaakt! De start (om 9.00 uur) is onder de toren van de Jacobskerk op de Markt. Op deze plek kunt u zich uiterlijk 17.00 uur ook weer afmelden, en dan uiteraard even een verfrissing nemen. Onder de toren vindt tevens de verloting plaats, waarvan de opbrengst natuurlijk ook naar Ghana gaat. De inschrijving vindt plaats op de dag van vertrek. De kosten bedragen € 10,- voor een routeboekje voor vier dagen en € 3,- voor een dagroute. Kinderen van 6 tot 14 jaar betalen de helft, en die tot 6 jaar mogen voor niks mee. Verdere informatie is te vinden op: www.fietsvierdaagsewinterswijk.nl of via de heer K. Klomp, tel: (0543) 51 65 59.

Rommie Nauta Onbereikten?

Column

Waar denk je aan bij het woord zending? Het valt mij op dat de antwoorden op deze vraag binnen en buiten de kerk vaak op hetzelfde neerkomen. Veel mensen zien zending als het sturen van (blanke) mensen naar gebieden waar het evangelie onbekend is. De zending die de wildernis intrekt op zoek naar 'onbereikten' spreekt - in positieve en negatieve zin - tot de verbeelding. Maar hoe romantisch ook, deze visie raakt denk ik niet de kern van zending. Een verhaal uit Nicaragua kan duidelijk maken waar zending fundamenteel over gaat.

De organisatie Equipo Teyocoyani geeft al jaren, met steun van Kerk in Actie, bijbelcursussen aan gewone gemeenteleden. Eén van de deelnemers, Naysi Miranda, een vrouw van 42 jaar, vertelt over haar ervaringen. Zij woont in San Pedro de Lóvago, een klein dorpje in een afgelegen gebied.

"Wat zou er van ons in de kerk geworden zijn zonder deze cursussen? Dan zouden we nog steeds niets begrijpen. Ik was vroeger een onwetende in het geloof. Maar nu ben ik gegroeid naar een beter verstaan en kan ik ook inspiratie aan anderen doorgeven. In onze gemeente zijn we met 25 mensen. Met hen deel ik wat ik heb geleerd en we bestuderen samen de Bijbel. Nu ik het Woord beter ken, begrijp ik dat het allemaal gaat om liefde en overgave aan anderen. Daarom gaan we er nu op uit om alleenstaande bejaarde vrouwen te bezoeken en organiseren we gebedsbijeenkomsten in hun huizen. De Bijbel heeft me geleerd dat ik niet minder ben dan wie ook en dat geeft me kracht om door te zetten. Ik heb nu bijvoorbeeld al het eerste jaar van de middelbare school gehaald en ik ga daarmee verder!"

Naysi Miranda beschrijft wat er gebeurt als het evangelie een vernieuwende kracht krijgt: onwetendheid wordt verdiept geloof, onmondigheid verandert in kracht vanuit het besef dat voor God elk mens van waarde is. Dat is nu precies waar het in zending om gaat: het leven van individuen en gemeenschappen wordt door het werk van de Geest getransformeerd. Wat er moet veranderen om de bevrijdende kracht van het evangelie te ervaren, dat is in elke situatie anders. Daarom moeten de woorden van de Bijbel steeds opnieuw tot klinken gebracht worden; of je nu in een christelijk gezin bent geboren of alles voor het eerst is, of je in San Pedro woont of in Nederland.

Rommie Nauta is hoofd van het programma Zending van Kerk in Actie.

Tandarts Libert Hol bij afscheid: "Graag gift voor Kinderen in de Knel"

„Op mijn afscheidsreceptie als tandarts, in november 2007, bekende ik kleur”, vertelt rustend tandarts Libert Hol (65). „Als afscheidscadeau vroeg ik een bijdrage voor Kinderen in de Knel van Kerk in Actie. Mensen weten nu dat ik christelijk gelovig ben en kerkelijk meelevend. Ik haal mijn inspiratie uit het christelijk geloof. ‘Wat je aan je minste broeders doet, dat heb je aan Mij gedaan’, zegt Christus. Ik probeer dat, met vallen en opstaan, handen en voeten te geven. Het is mijn diepe drijfveer.”

„Als tandarts”, vervolgt Hol, „koos ik bewust voor loondienst bij een ziekenfonds dat eigen tandheelkundige centra in het leven moest roepen omdat ziekenfondspatiënten in die tijd van tandartsentekort vaak werden geweigerd. Ik was altijd zeer terughoudend in het praten over mijn christelijke achtergrond, hoewel ik het later meer en meer toeliet. ‘Bent u soms christen’ vroeg eens een cliënt en een ander zei: ‘Tandarts Hol had wat met buitenlanders.’ Ik krijg er nog kippenvet van.”

Scheuten maagzuur

Terwijl zijn vader aan de Birmaspoorlijn werkte, kwam Libert Hol ter wereld in een Jappenkamp in Indonesië. Zijn moeder werd er vernederd. Hij zag, toen en ook later, de angst in haar ogen. Het vormde hem. Later maakten de gesprekken met de islamitische bedienden, het zien van de mensonterende omstandigheden van mensen met een handicap en de armoede deel uit van zijn belevingswereld. Dat veranderde niet toen hij in 1957 samen met zijn moeder en zusjes, zonder zijn vader die Indonesië niet mocht verlaten, hals over kop het land ontvluchtte omdat Nederlanders er niet meer veilig waren. „Er is geen heden zonder verleden”, constateert Libert Hol. „Ik ben bijzonder geïnteresseerd in het wereldgebeuren, met name in oorlogen. In Nederland weigerde ik dienst en deed vervangende dienstplicht. Ik werd politiek bewust, lid van de PSP die

Libert Hol: „Het emancipatoire karakter van Kinderen in de Knel spreekt me aan: de zelfredzaamheid van kinderen wordt vergroot.”

een zwartboek over Vietnam uitgaf. De bommen op Vietnam bezorgden me scheuten maagzuur: de mensen waren zo vertrouwd, de rijstvelden, de huisjes.

Jarenlang ging ik niet naar de kerk, ik was er allergisch voor de dwang en onvrijheid. Begin jaren zeventig werd ik, samen met mijn vrouw, lid van de oecumenische studentengemeente (EUG). We gingen terug naar de bron.”

Dankbaar

„In november 2007 gaf ik een afscheidsreceptie. Op de uitnodiging gaf ik aan dat, mochten mensen een afscheidscadeau willen geven, ik graag een gift wilde krijgen voor Kinderen in de Knel van Kerk in Actie. Die organisatie doet wezenlijke dingen voor kinderen. Het emancipatoire karakter van de programma’s spreekt me aan: de zelfredzaamheid van kinderen wordt met de programma’s vergroot.”

„Op de uitnodiging stond de website van Kerk in Actie, voor meer informatie. Tijdens de receptie was iemand van Kerk in Actie aanwezig met een informatietafeltje en een doorlopende powerpoint-presentatie. Ik wilde mensen goed informeren en motiveren voor een gift. In een gietijzeren brievenbus kon geld worden gestopt of er kon een gift worden overgemaakt op giro 456 met vermelding ‘afcheid tandarts Hol’. Er kwam ruim zestienhonderd euro binnen. De reacties waren positief. Onlangs kreeg ik nog een envelop met veertig euro van een alleenstaande moeder.”

„Mij is een goed leven gegeven. Ik heb alles wat mijn hart begeert: een vrouw, drie gezonde kinderen, een huis, vakanties. Ik ben enorm dankbaar. Wat moet ik met nog meer cadeautjes als ik zie wat er in de wereld mis is. Dan denk je bij je afscheidsreceptie toch aan een goed doel: Kinderen in de Knel. Want hoe je het ook wendt of keert, kinderen zijn altijd het meest de dupe.”

Alisa van Veen werkt freelance voor Kerk in Actie.

Standplaats: Nicaragua

Land: Nicaragua
Regeringsvorm: Republiek
Hoofdstad: Managua
Religie: 93 % rooms-katholiek, 5% protestant
Betrokkenheid ICCO en Kerk in Actie:

Kerk in Actie werkt samen met ICCO aan een gemeenschappelijk programma in het droge noordwesten van Nicaragua. Ook wordt het sociaal werk van de Raad van Protestantse Kerken gesteund, een theologieopleiding voor leken en een programma om seksuele uitbuiting van kinderen tegen te gaan.

Uitgezonden medewerker: Marieke Kamerbeek

Marieke werkt voor twee organisaties, Tesis en Funprode. Zij vertelt hier zelf over: "Met beide gaat het werken goed en steeds een beetje beter. Ik heb wel gemerkt dat, wanneer je als adviseur van buitenaf wordt toegevoegd aan een organisatie, je echt je plek moet veroveren. Het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de collega's is heel belangrijk. Mensen houden in het algemeen niet zo van verandering. Ze zijn alleen bereid zich echt open te stellen voor de kennis die je als adviseur te bieden hebt, als ze je ook daadwerkelijk vertrouwen. Ik merk, nu we wat langer samen bezig zijn, dat deze vertrouwensbasis er is en dat geeft mij enorm veel voldoening. De beide adviestrajecten zijn opgebouwd uit modules waarvan ik wekelijks een deel ontwikkel. Aansluitend geef ik er een training over aan de medewerkers van de beide organisaties." "Bij Tesis zijn we klaar met de module over het individueel

Marieke Kamerbeek werd in april 2007 door Kerk in Actie uitgezonden naar Nicaragua. Haar taak: ondersteuning van organisaties in Midden-Amerika die proberen seksuele uitbuiting tegen te gaan. Marieke traint deze organisaties om zo effectief mogelijk hulp te kunnen verlenen aan slachtoffers. Marieke is samen met haar man Jiron en dochter Yadira verbonden aan de classis Drachten.

hulpverleners aan meisjes. Er staat een *pilot* (een periode waarin we gaan 'proefdraaien') gepland waarvoor we een aantal meisjes hebben geselecteerd, die deze hulp gaan ontvangen. De psychologie die deze begeleiding op zich neemt, is al langere tijd vrijwilligster bij Tesis. Ze is na haar stage gebleven en studeert op dit moment af. Om een beeld te geven van hoe een dergelijke begeleiding er uit kan zien, beschrijf ik nu een voorbeeld van één van de families waar Tesis mee werkt.

Een getroffen gezin

"Het gezin bestaat uit vader, moeder, drie zoons en vier dochters. Er is een hoop mis. Alle meisjes verkochten al vanaf jonge leeftijd water bij de stoplichten om bij te dragen aan het gezinsinkomen. De moeder is jarenlang geestelijk en lichamelijk mishandeld door haar man. Hij sloeg haar dagelijks totdat de zoons zo groot waren dat zij het voor hun moeder opnamen, waarna hij niet meer durfde.

De moeder is een energieke vrouw die actief deelneemt aan de oudercommissies van Tesis. Zij helpt in dit kader andere ouders binnen de gemeenschap door hen aan te spreken op wat er niet goed gaat en hen aan te sporen tot het nemen van hun verantwoordelijkheid. Ook de oudste dochter is actief en het één na oudste meisje is *promotora* (voorlichter) voor de jongeren en kinderen. De drie jongste dochters nemen deel aan de lotgenotengroep van Tesis. De moeder en meisjes zijn hierdoor een stuk beter in staat geworden om voor zichzelf op te komen. Ze genieten van de activiteiten waar zij aan meedoen en voelen zich mede verantwoordelijk voor het welzijn van de andere families. Het werk in de commissies is heel belangrijk voor hun eigenwaarde. De mannelijke gezinsleden, inclusief de vader, waren helaas niet tot deelname te bewegen en houden het contact met Tesis af. Door het persoonlijke contact met de dochters kreeg Tesis het

vermoeden dat alle dochters, meisjes in de leeftijd van 12 tot 24 jaar, seksueel misbruikt zijn door hun vader."

Seksueel misbruik & prostitutie

"Bij het jongste meisje, dat pas twaalf is, was dit tot voor kort nog steeds gaande. Als reactie hierop gedroeg dit meisje zich seksueel uiterst wervend. Ze bood zich aan jongens aan en daagde hen uit, zoals de school liet weten. Een uiterst onnatuurlijke reactie: de dochter is op een leeftijd waarbij ze zich nog helemaal niet met seksualiteit zou moeten bezighouden of op een veel onschuldiger wijze.

De moeder weet in stilte van het feit dat haar dochters misbruikt zijn. Tesis is bezig haar te helpen om uit haar rol van 'medeplichtige' te komen. Ook hebben ze het Nicaraguaanse equivalent van de Raad voor de Kinderbescherming ingeschakeld en deze zaak anoniem gemeld. Anoniem omdat, indien de familie dit zou merken, ze het contact zou verbreken. De medewerkers van Tesis zouden zelfs gevaar lopen bij hun werk, terwijl van deze vader bekend is dat hij ook andere meisjes uit de gemeenschap misbruikt. Het meisje is kort geleden uit huis geplaatst in afwachting van een onderzoek.

Het werken met deze misbruikte en geschonden meisjes en hun families vraagt een lange adem, veel geduld en doorzettingsvermogen. Bekend is echter dat de kinderen die later toch goed terecht komen, ondanks dat ze uit een gezin komen waar van alles mis is, iemand in hun omgeving hadden die ze vertrouwden. Iemand van wie ze steun en warmte ontvangen en die tegenwicht bood tegen alle gecorrumpereerde relaties in de gezinnen en de omgeving waarbinnen deze meisjes opgroeien. Uit dit gegeven haalt Tesis belangrijke inspiratie voor het werk."

ZORGT U VOOR MARIA'S MEDICIJNEN?

KARU PERAWATAN KESEHATAN
BALAI ENGOBATAN ZEBAOth BECORJ

NAMA Maria Alamat _____
Tanggal lahir 18 April 2002 (6 jaar) Kelamin Vrouw
Nama Orang Tua _____

Tanggal	Misrahan / Perawatan	
diagnosa:	Tuberculose	
behandeling:	2x 1x2g isoniazid	
advies:	Gezonde voeding Faciliteiten op hemetting controleren	

15 T/M 22 JUNI 2008

WEEK VOOR HET WERELDDIACONAAT

**KERK IN
ACTIE
GIRO 456**

WWW.KERKINACTIE.NL/WERELDDIACONAAT